

Museum de Gevangenpoort

Museum de Gevangenpoort (hierna: Gevangenpoort) is onderdeel van Stichting Haags Historisch Museum. De Gevangenpoort is gehuisvest in een middeleeuws cellencomplex en heeft een collectie straf-, martel- en politiewerktuigen van de middeleeuwen tot de 19e eeuw. De Gevangenpoort profileert zich als een spannend museum waar bezoekers een authentieke beleving kunnen ervaren en aan het denken worden gezet over misdaad en straf, strafrecht en de Nederlandse rechtsstaat. De vaste opstelling kan met rondleidingen bezichtigd worden. Daarnaast organiseert het museum publieksactiviteiten die een verband leggen met het rechtssysteem.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Haags Historisch Museum geen subsidie toe te kennen, tenzij de stichting een nieuw activiteitenplan indient dat voldoet aan de volgende voorwaarden.

- **De instelling werkt haar activiteiten concreet uit, gekoppeld aan kwantitatieve en/of kwalitatieve doelstellingen en een doelgroepenanalyse.**
- **In het aangepaste plan wordt ook het educatieve programma concreet uitgewerkt.**
- **De aanvrager geeft een beschrijving van de invulling van zijn werkgeverschap en personeelsbeleid en de wijze waarop de governance recht doet aan de twee afzonderlijke onderdelen, de Gevangenpoort en het Haags Historisch Museum, binnen de overkoepelende stichting.**
- **De instelling stelt een aangepaste en sluitende begroting op, in lijn met het nieuwe activiteitenplan.**

De Gevangenpoort vormt door de combinatie van gebouw en collectie een belangrijk ensemble. Hoewel de raad het profiel van de Gevangenpoort helder vindt, is de concretisering daarvan in zijn ogen onvoldoende. De plannen die het museum beschrijft bieden mogelijkheden, maar zijn nauwelijks uitgewerkt en onderbouwd. De raad mist een verbinding met kwalitatieve of kwantitatieve doelstellingen en een doelgroepenanalyse. Het is voor hem ongewis hoe het in het plan gestelde zich zal vertalen naar werkelijke activiteiten. De raad is positief over het educatieve programma en ziet kansen voor een grotere publieksbetrokkenheid. Maar ook hier mist de raad uitwerking en onderbouwing.

De Gevangenpoort is financieel stabiel. De positie van de Gevangenpoort binnen Stichting Haags Historisch Museum is voor de raad niet transparant. Hij pleit dan ook voor een verheldering van de governance en het werkgeverschap.

Beoordeling

Kwaliteit

Het gebouwde monument van de Gevangenpoort vormt met de collectie straf-, martel- en politiewerktuigen een belangrijk ensemble. De afgelopen jaren vond de raad de presentatie echter te statisch en ook miste hij de relatie met de actualiteit. Uit onderzoek door de Gevangenpoort zelf bleek dat de presentatie ook voor bezoekers een verbeterpunt was.

De raad vindt het profiel als spannend museum – ‘spannender dan de nieuwste James Bond-film’ – en de bijbehorende missie, visie en doelstellingen helder. De Gevangenpoort focust in haar missie en visie op het strafrecht en de rechtsstaat.

€ 0

geadviseerd
subsidiebedrag

€ 155.630

gereserveerd
subsidiebedrag

€ 302.833

gevraagd
subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.26 van de Subsidieregeling culturele basisinfrastructuur 2017 – 2020.

Dit profiel biedt naar de mening van de raad mogelijkheden voor een uniek en inspirerend verhaal over de rechtsstaat en vrede, over vervolging en vrijheid en over misdaad en straf. De raad kan zich echter niet aan de indruk onttrekken dat het beleidsplan van de Gevangenpoort meer neigt naar reflectie, dan dat het een perspectief en houvast voor de komende jaren biedt. De zware thematiek van gevangenschap, misdaad en straf is leidend en de raad mist de aandacht voor de positievere componenten vrede en vrijheid in het museum. Ook verbaast het de raad dat de Gevangenpoort niet de samenwerking zoekt – of daarvan in elk geval geen melding maakt – met organisaties als het Nationaal Gevangenis­museum in Veenhuizen.

In het algemeen vindt de raad het plan onvoldoende onderbouwd en uitgewerkt. Een doelgroepenanalyse ontbreekt en het museum spreekt in algemene termen over thema's, zonder deze verder te specificeren of daaraan onderbouwde kwalitatieve of kwantitatieve doelstellingen te verbinden. De voorgenomen programmering biedt mogelijkheden, maar ook hier mist de raad verdere uitwerking. Het is voor hem onduidelijk hoe de ambities in het plan door het museum bewerkstelligd zullen worden.

Educatie en participatie

De Gevangenpoort werkt wat betreft schoolgebonden en niet-schoolgebonden activiteiten samen met diverse organisaties in Den Haag, zowel in het basis- als in het voortgezet onderwijs. Met een jaarlijks bezoekerscijfer van circa 10.000 middelbare scholieren in de afgelopen drie jaar is de Gevangenpoort vooral onder deze groep een populaire bestemming. De raad constateert dat de samenwerking met Pro Demos het aanbod voor scholen de afgelopen jaren heeft versterkt. Samen kunnen zij laten zien hoe de rechtsstaat vroeger functioneerde en hoe dat nu gebeurt. De insteek met bezoek en rondleidingen is enigszins traditioneel, maar over de inhoud en professionaliteit van de programma's is de raad positief.

Het voornemen van de Gevangenpoort om de inzet op educatie te vergroten en het aanbod te vernieuwen vindt de raad goed, maar ook hiervan ontbreken uitwerking en onderbouwing. Participatie wordt door het museum vooral ingevuld als 'meedoen'; dit is naar de mening van de raad een te statische benadering. De raad ziet kansen voor een grotere publieksbetrokkenheid zowel bij de collectie als in de presentaties.

Maatschappelijke waarde

Publieksbereik

De Gevangenpoort heeft stabiele bezoekersaantallen, die over de jaren licht stijgen. In 2013 trok het museum ruim 52.000 bezoekers. In 2015 ligt dit aantal op ruim 55.000. In de ogen van de raad zijn dit prima aantallen voor zo'n klein museum. Voor de komende periode zet het museum in op een groei van het bezoekersaantal naar 60.000 in 2020. Dit lijkt de raad reëel.

De Gevangenpoort wil zich de komende jaren nadrukkelijk positioneren binnen publieksgerichte initiatieven rond het thema 'Den Haag internationale stad van vrede en recht' en daarnaast een etniciteit-overstijgende plaats van betekenis zijn in het debat over onrecht in de wereld. De raad vindt dit mooie voornemens, maar deze worden in het plan niet geconcretiseerd.

Ondernemerschap

De raad stelt vast dat de Gevangenpoort financieel stabiel is. De financieringsmix is reëel, de liquiditeit, de solvabiliteit en het weerstandsvermogen zijn hoog en het eigen inkomstenpercentage is licht gestegen naar 97,2 procent.

De governance en het werkgeverschap van de Gevangenpoort zijn voor de raad aandachtspunten. Het museum hanteert de Governance Code Cultuur en licht in zijn aanvraag beknopt toe hoe het hiermee omgaat. Het werkgeverschap wordt zeer summier beschreven in de toelichting op de begroting. Beide onderdelen blijven daardoor voor de raad ondoorzichtig. De realisatie van de plannen met een nauwelijks stijgende personeelsbezetting vindt de raad weinig realistisch.

De Gevangenpoort deelt haar ingang met Galerij Willem V en op organisatorisch gebied nagenoeg alles met het Haags Historisch Museum, waarmee zij sinds 1994 Stichting Haags Historisch Museum vormt. De Gevangenpoort is daarmee een rijksgesubsidieerd onderdeel van een stadsmuseum met gemeentelijke financiering. De raad vraagt meer inzicht in deze constructie. De Gevangenpoort is voor het ondernemerschap volledig afhankelijk van de stichting en voert hierop geen zelfstandig beleid. Dit kan het museum belemmeren in zijn initiatieven op dit gebied, met als risico dat het oude martelmuseum een gevangene in zijn eigen poort wordt.